

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Johan Koch

Ränta eller kapitalvinst?

- en analys av distinktionen mellan ränta och kapitalvinst med fokus på behandlingen av några finansiella instrument

Examensarbete
20 poäng

Handledare: Professor Sture Bergström

Skatterätt

HT 2003

Innehåll

INNEHÅLL	2
FÖRORD	6
FÖRKORTNINGAR	7
1. INLEDNING	8
1.1 Introduktion	8
1.2 Syfte	8
2. RÄNTA	9
2.1 Inledning	9
2.2 Formellt eller realekonomiskt räntebegrepp?	9
2.3 Olika former av ränta	10
2.3.1. Ränta in natura	10
2.3.2. Förskottsränta	12
2.3.3. Räntekompensation	13
2.4 Beskattning	14
2.4.1 Juridiska personer	14
2.4.2 Fysiska personer	14
3. KAPITALVINST	15
3.1 Inledning	15
3.2 Grundläggande reglering	15
3.3 Kapitalvinst för fysiska personer	16
3.3.1 Allmänt	16
3.3.2 Beskattning	17
3.4 Kapitalvinst i näringsverksamhet	17
3.4.1 Allmänt	17
3.4.2 Näringsbetingade andelar och kapitalplaceringsandelar	18
3.4.3 Beskattning	19
4. FALL DÄR DISTINKTIONEN ÄR PROBLEMATISK	20
4.1 Inledning	20
4.2 Nollkupongsobligation	20

4.2.1 Beskrivning av instrumentet	20
4.2.2 Instrumentets behandling i praxis	21
4.2.3 Kommentarer	23
4.3 Aktieindexobligation	24
4.3.1 Beskrivning av instrumentet	24
4.3.2 Instrumentets behandling i praxis	25
4.3.3 Kommentarer	26
4.4 Realränteobligation	26
4.4.1 Beskrivning av instrumentet	26
4.4.2 Instrumentets behandling i praxis	27
4.4.3 Kommentarer	29
4.5 Omvänd konvertibel	30
4.5.1 Beskrivning av instrumentet	30
4.5.2 Instrumentets behandling i praxis	30
4.5.3 Kommentarer	31
5. AVSLUTANDE KOMMENTARER	33
LITTERATURFÖRTECKNING	35
RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	36

SAMMANFATTNING

Räntebegreppet är inte definierat i skattelagstiftningen och inte heller i övrigt klart definierat. Synen på vad som skall anses utgöra ränta har i praxis successivt utvecklats från ett formellt synsätt till ett mer realekonomiskt synsätt där utgångspunkten är att all ersättning för krediten från gäldenären till borgenären skall betraktas som ränta. Vid gränsdragningen mellan ränta och kapitalvinst klassificerar man i skatterätten oförutsebara värdestegringar som kapitalvinst medan förutsebara värdestegringar klassificeras som ränta. Tillkomsten av ett antal finansiella instrument har emellertid satt denna distinktion på prov. Att värdestegringen på en nollkupongsobligation som hålls från emissionstidpunkten till inlösen är förutsägbar och därmed skall betraktas som ränta råder det inte några större svårigheter att avgöra. Men vad gäller om obligationen säljs under löptiden? Regeringsrätten anser att värdestegringen på en nollkupongsobligation som förvärvas under löptiden för att sedan hållas till inlösen skall anses utgöra ränta medan den ersättning en säljare, som säljer obligationen under löptiden, erhåller på grund av att inlösenstidpunkten kommit närmare ej är att betrakta som ränta. Enligt min mening kan man ifrågasätta detta resonemang bl.a. på den grunden att en del av obligationens värdeförändring under löptiden beror på förändrade förväntningar avseende marknadsräntan, vilka inte var kända vid emissionstillfället. Vid aktieindexobligationer och reala nollkupongsobligationer är värdeutvecklingen bl.a. en funktion av ett index. Vid aktieindexobligationer består detta index av aktier och Regeringsrätten anser att värdeökningar på denna typ av obligation är att betrakta som kapitalvinst. De reala nollkupongsobligationerna är istället knutna till någon form av inflationsindex, exempelvis konsument pris index (KPI). Regeringsrätten fastslår att vid en försäljning under löptiden av en real nollkupongsobligation skall värdeförändringen från emissionstidpunkten till försäljningstidpunkten delas upp i en räntedel och en resterande kapitalvinst del. Så skall även ske med värdeförändring som sker från köp av en real nollkupongsobligation under löptiden fram till inlösen av obligationen. I det fall den reala nollkupongsobligationen behålls från emissionen till inlösen skall emellertid, enligt Regeringsrätten, hela värdeförändringen anses vara ränta. Man kan i detta fall, enligt min mening, bl.a. fråga sig på vilket sätt utvecklingen av ett inflationsindex är att betrakta som mer förutsägbart än utvecklingen av ett aktieindex? Vid omvända konvertibler erhåller innehavaren av konvertibeln en bl.a. en fast avkastning, vilken fastställs redan vid emissionstillfället och betalas ut vid konvertibelns inlösen. Regeringsrätten anser att denna fasta avkastning skall hänföras till ränta, vilket kan tyckas överensstämma med att en förutsebar värdeförändring är att betrakta som ränta. Frågan är om den fasta avkastningen, som ligger långt över den ränta som skulle erhållas om ett belopp motsvarande konvertibelns nominella belopp utlånades utan konverteringsdel, skall betraktas separat från den omvända konvertibelns andra delar. Från en ekonomisk synvinkel är det uppenbart att den höga fasta avkastningen är direkt relaterad till den potentiella nedsida som innehavaren av den

omvända konvertibeln har. Regeringsrätten väljer dock att se den fasta avkastningen som en separat del.

Enligt min mening kan det i vissa fall ifrågasättas om Regeringsrätten konsekvent har upprätthållit en klar distinktion mellan ränta och kapitalvinst. Detta är olyckligt då skattekonsekvenserna, framförallt för juridiska personer, skiljer sig åt beroende på om en värdeökning anses vara ränta eller kapitalvinst. Enda sättet för aktörerna på den finansiella marknaden att råda bot på denna osäkerhet är att söka förhandsbesked för varje individuellt instrument som konstrueras, vilket ej kan betraktas som ett effektivt och i längden hållbart system. Ett steg på vägen till att lösa detta kan vara att beskattningen av ränta och kapitalvinst likställs. På detta sätt undviks bl.a. att finansiella instrument med, från en ekonomisk synvinkel, lika resultat beskattas olika. Problemet med skilda beskattningstidpunkter skulle dock fortfarande kvarstå, vilket medför att en kombination av likställd beskattning och en klarare tillämpning av den gällande distinktionen torde vara det bästa alternativet.

Förord

Jag vill tacka min handledare, professor Sture Bergström, för hans tid och kommentarer. Jag vill även tacka professor Peter Jennergren för att ha tagit sig tid att diskutera några av de finansiella frågeställningarna i uppsatsen. Eventuella kvarvarande felaktigheter och brister i uppsatsen är mina egna.

Förkortningar

Fi	Finansdepartementet
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
KL	Kommunalskattelagen (1928:370)
Prop.	Regeringens proposition
Ref.	Referat
RSV Dt	Riksskatteverkets meddelandeserie, direkt taxering
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SIL	Lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt
SN	SkatteNytt
SOU	Statens offentliga utredningar
SvSkT	Svensk Skattetidning

1. Inledning

1.1 Introduktion

Distinktionen mellan ränta och kapitalvinst, tidigare benämnt reavinst, har sedan lång tid tillbaka varit föremål för diskussion. Vid traditionella enkla lånetransaktioner uppstår i regel inga problem att avgöra vad som skall hänföras till ränta och vad som utgör kapitalvinst. De senaste decennierna har emellertid framförallt utvecklingen av nya finansiella instrument resulterat i att gränsdragningen mellan ränta och kapitalvinst har blivit allt svårare göra. I ljuset av detta, samt det faktum att den skatterättsliga behandlingen av kapitalvinst och ränta skiljer sig åt, är det intressant att analysera utvecklingen av räntebegreppet och kapitalvinstbegreppet samt diskutera om en konsekvent distinktion mellan dessa görs i praxis.

Jag kommer inledningsvis att redogöra för utvecklingen av räntebegreppet och ta upp vissa speciella former av ränta som är intressant för den fortsatta diskussionen. Efter detta kommer jag övergå till att redogöra för kapitalvinstbegreppet. Vid diskussionen av ränta respektive kapitalvinst kommer jag även att övergripande behandla de grundläggande skatterättsliga konsekvenserna av att en intäkt hänförs till ränta respektive kapitalvinst. Detta för att påvisa vikten av att en klar distinktion upprätthålles. Slutligen kommer behandlingen av ett antal finansiella instrument att analyseras, närmare bestämt nollkupongsobligationen, aktieindexobligationen, den reala nollkupongsobligationen och den omvända konvertibeln.

Begreppet finansiellt instrument har över tiden förändrats i lagstiftningen och används i princip inte i nuläget.¹ Jag kommer emellertid använda mig av begreppet finansiellt instrument som ett samlingsbegrepp, i en vid ekonomisk betydelse.

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att analysera distinktionen mellan ränta och kapitalvinst med fokus på behandlingen av ett några finansiella instrument där denna distinktion visat sig vara problematisk.

¹ För en redogörelse för begreppet och dess förändring se exempelvis Andersson & Enérus (2000) s.39ff.

2. Ränta

2.1 Inledning

I ekonomisk doktrin definieras ränta såsom en förutsebar ersättning från låntagare till långivare.² Inom det rättsliga området saknas emellertid en definition av räntebegreppet. Då den avkastning som erhålles från egendom antingen anses vara kapitalvinst eller ränta kan man dock finna en negativ definition av ränta.³ Reavinst eller reaförlust (numera kapitalvinst respektive kapitalförlust) definieras som värdeförändring som inte beror på och kan beräknas på grund av låneavtalet.

Jag kommer i detta avsnitt först diskutera utvecklingen av räntebegreppet för att sedan övergå till att diskutera regleringen av olika former av ränta, närmare bestämt förskottsrenta, ränta in natura och räntekompensation. Anledningen till att just dessa former av ränta tas upp är dels att de utgör intressanta specialfall och att de är av betydelse för diskussionen av de finansiella instrument som tas upp senare i uppsatsen.

2.2 Formellt eller realekonomiskt räntebegrepp?

I den juridiska doktrinen kan man finna två grundläggande utgångspunkter för synen på räntebegreppet, en formell och en realekonomisk.⁴ Det formella räntebegreppet innebär att som ränta anses det som parterna i avtalet betecknar som ränta medan det realekonomiska räntebegreppet innebär att all ersättning för krediten från gäldenären till borgenären betecknas som ränta.⁵ Vid en genomgång av det vid 1959 gällande rättsläget finner Mutén att det skatterättsliga räntebegreppet huvudsakligen är formellt, utan hänsynstagande till realekonomiska aspekter. Mutén är av åsikten att som huvudregel gäller att "en formell gränsdragning tillämpas på grund av oklarhet i de handlande subjektens uppfattning av transaktionernas realekonomiska innebörd."⁶ Således är det svårigheter att urskilja avtalsparternas uppfattning om huruvida en värdering grundar sig i kompensation för ränta eller andra faktorer, såsom exempelvis ett förändrat marknadsläge eller en förändrad risk på gäldenärens sida, som föranleder att en formell gränsdragning tillämpas. Mutén anser dock att denna gränsdragning är något oklar i praxis och att ett formellt synsätt tillämpas även i fall där en subjektiv oklarhet ej föreligger.⁷ Vidare påpekar han att trots att det realekonomiska synsättet ej används som tolkningsprincip bör

² Rutberg et al. (1997) s. 142.

³ Prop. 1989/90:110 s. 459.

⁴ Persson, SN 1991 nr.3.

⁵ Melz (1986) s.57f.

⁶ Mutén (1959) s.55.

⁷ Mutén (1959) s. 70f.

denna användas som lagstiftningsprincip. Om detta ej görs resulterar det i ett räntebegrepp som saknar ekonomisk förankring och man riskerar därmed skattelagstiftningens möjlighet att skatta var och en efter hans förmåga.⁸ Att som huvudregel ett formellt räntebegrepp skall tillämpas finner även visst stöd i en senare offentlig utredning där det påpekas att det inom skatterätten ej kan accepteras ett renodlat ekonomiskt synsätt.⁹

Melz är av åsikten att räntebegreppet sedan 1959 utvecklats mot ett mer realekonomiskt synsätt.¹⁰ Som exempel på detta nämner Melz RÅ 1982 Aa 152 där en kapitalrabatt vid ett låns inlösen betraktades som ränta, en bedömning som enligt Melz ej finner stöd i den av Mutén framställda uppfattningen om ett formellt räntebegrepp. Melz sammanfattar rättsläget med att i de fall där sakomständigheterna är klara och en betalning i sin helhet kan bedömas som ränta skall en realekonomisk bedömning ske.¹¹ Att ett realekonomiskt synsätt skall tillämpas finner även visst stöd i senare avgöranden där en förutsebar värdestegring eller ersättning betraktats som ränta medan en oförutsebar värdestegring betecknats som kapitalvinst.¹² Detta oavsett den beteckning som parterna givit ersättningen. I dagsläget torde således ett realekonomiskt synsätt på räntebegreppet, snarare än ett formellt synsätt, tillämpas.

2.3 Olika former av ränta

2.3.1. Ränta in natura

I vissa fall har ingen ränta avtalats mellan gäldenären och borgenären. Fordran har till synes varit räntefri. Istället har i ett flertal av dessa fall ytterligare ett avtal ingåtts mellan gäldenären och borgenären, ofta i form av ett hyresavtal. I detta hyresförhållande har sedan ersättningen som hyrestagaren (som i det andra avtalet är borgenär) betalar till uthyraren (som i det andra avtalet är gäldenär) satts lägre än normalt, troligen som kompensation för den räntefria utlåningen. Syftet med denna konstruktion torde vara att reducera en personlig levnadsomkostnad, som ej är avdragsgill, och samtidigt skapa en avdragsgill kapitalkostnad.

Regeringsrätten har i sina avgöranden hanterat dessa konstruktioner på något olika sätt. I RÅ 1984 1:39 upptog en privatperson ett lån från en tredje part som sedan placerades som insats i ett fastighetsbolag. Fastighetsbolaget tillhandahöll därefter vederlagsfritt en båtplats för privatpersonen. Vid

⁸ Mutén (1959) s.118.

⁹ SOU 1982:1 s.141.

¹⁰ Melz (1986) s.297.

¹¹ Melz (1986) s.299. Detta synsätt är dock, enligt min mening, något oklart då redan fastställandet av om en betalning i sin helhet kan bedömas som ränta torde kräva att räntebegreppet definieras.

¹² Se exempelvis RÅ 1999 ref.44 som behandlas mer utförligt nedan i avsnitt 4. Se även prop. 1989/90:110 s.459.

uppsägning av båtplatsen återbetalades insatsen. Majoriteten av Regeringsrätten ansåg att insatsen i fastighetsbolaget uppenbarligen hade till syfte att reducera vederlaget för båtplatsen och möjliggöra ränteavdrag för privatpersonen. Regeringsrätten ansåg att med hänsyn till detta kunde räntan betraktas som jämställd med hyra och därmed som en icke avdragsgill levnadskostnad. Regeringsrätten frångick alltså den formella beteckningen som ränta och avdrag för räntan medgavs ej. Att en del av hyran, efter omklassificeringen från ränta till hyra, ej betalades till hyresgivaren ansågs ej vara av betydelse. En liknande omklassificering gjordes i ett tidigare avgörande, RÅ 1979 Aa 67, där Regeringsrätten ansåg att räntan på en revers till en sportklubb i själva verket var en medlemsavgift till klubben.

I ytterligare ett fall med liknande sakomständigheter, RÅ 1982 Aa 72, behandlade Regeringsrätten emellertid konstruktionen på ett något annorlunda sätt. I fallet hade en privatperson lånat pengar av en tredje part och sedan räntefritt deponerat lånesumma hos ett uthyrningsbolag. Regeringsrätten ansåg i detta fall att privatpersonen kunde anses vara en form av bulvan för uthyrningsbolaget och att det i själva verket var uthyrningsbolaget som var den faktiska låntagaren. Privatpersonen vägrades således avdrag för räntan.

Även i RÅ 1989 ref. 44 var sakomständigheterna liknande. En privatperson hade upptagit ett banklån som han i sin tur räntefritt lånade ut till en kyrkoförsamling. Kyrkoförsamlingen betalade amorteringar direkt till banken och privatpersonen betalade räntan, för vilken han även gjorde avdrag. Fallet komplicerades av det faktum att kyrkoförsamlingen ej utförde någon motprestation för det räntefria lånet, vilket enligt praxis resulterar i att någon beskattning inte sker.¹³ I dessa fall sker endast beskattning om den resulterande förmögenhetsöverföringen har en särskild betydelse ur skattehänseende, vilket i praxis ansetts vara fallet primärt då dubbelbeskattningsavtal har kringgått.¹⁴ Regeringsrätten förklarade i RÅ 1989 ref. 44 att lånet till församlingen hade särskild betydelse ur skattehänseende och beskattade privatpersonen/långivaren för en hypotetisk ränta. Det bör nämnas att då församlingen ej är skattskyldig för inkomst av kapital kan den därmed ej göra avdrag för räntekostnader, vilket långivaren i detta fall kunde. Detta kan tänkas ha påverkat utgången i målet. Således valde Regeringsrätten i detta fall ytterligare ett angreppssätt. Att omklassificera räntan som exempelvis en medlemsavgift, vilket gjordes i RÅ 1979 Aa 67, hade mött svårigheter i detta fall då församlingen ej uppställde något krav på motprestation. Man torde emellertid ha kunnat behandla det som ett bulvanförhållande, i likhet med RÅ 1982 Aa. 72. Det är oklart varför Regeringsrätten ej valde att tillämpa den tidigare följda linjen.

Det nuvarande rättsläget slås fast i RÅ 1990 ref. 73. Privatpersonen i fallet deponerade räntefritt ett belopp, som han finansierade delvis genom ett lån

¹³ Se RÅ 1960 Fi 152 och RÅ 1985 1:68.

¹⁴ Se exempelvis RÅ 1954 ref.22, RÅ 1959 Fi 1294 och RÅ 1964 ref. 18.

och delvis genom andra medel, hos ett leasingföretag. Regeringsrätten menade att, som i flertalet av de tidigare avgörandena, det räntefritt deponerade beloppet minskade uthyrarens finansieringskostnader och att det därför måste antas att hyran därmed blivit lägre än vad den annars skulle ha varit. Regeringsrätten förklarade att skillnaden mellan den normala hyresnivån och den hyresnivå som erhöles efter depositionen var att betrakta som avkastning på det deponerade beloppet och en skattepliktig intäkt för privatpersonen. Då den fiktiva avkastningen på det deponerade beloppet var svår att uppskatta bestämdes denna efter en schablon.¹⁵

Från dessa avgöranden kan man se att Regeringsrätten till synes tillämpar en allt mer realekonomisk tolkning av räntebegreppet. I de ovan refererade fallen har parterna ej avtalat om någon ränta. Regeringsrätten har dock i samtliga fall, om än på något skilda sätt, ansett att ränta utgått mellan parterna. Detta har skett även i RÅ 1990 ref. 73 där grunderna för beräkningen av räntan ej var helt klara och därmed en schablon utnyttjades. Dessa avgöranden talar för att giltigheten av Muténs huvudregel, att en formell gränsdragning tillämpas på grund av oklarhet i de handlande subjektens uppfattning av transaktionernas realekonomiska innebörd, kan ifrågasättas idag.

2.3.2. Förskottsränta

Förskottsräntor var tidigare, framförallt i början av 1980-talet, ett sätt att skatteplanera. Genom att endast efter en kort tid efter upptagandet av ett lån betala samtliga framtida räntebetalningar kunde man skapa en räntekostnad som utnyttjades till att minska en tillfälligt hög inkomst. Detta var möjligt på grund av att kontantprincipen fastslår att ränteutgifter är avdragsgilla det år de betalas.

Frågan ställdes på sin spets i RÅ 1987 ref. 78 där en privatperson lånade 50000 SEK från ett finansbolag för att inom fyra månader betala 49500 SEK (99 %) av lånet som förskottsränta. Privatpersonen deponerade även obligationer med ett nominellt värde av 50000 SEK som säkerhet. Majoriteten i Regeringsrätten ansåg att betalningen ej var att betrakta som ersättning för en kredit utan att avtalet ingåtts för att skapa en avdragsmöjlighet. Avdrag medgavs ej. Majoriteten har således bortsett från att parterna i avtalet betecknade betalningen som ränta. Man kan emellertid ej tolka motiveringen i fallet som att en realekonomisk tolkning gjorts utan snarare att avtalet inte var att betrakta som ett låneavtal och att därmed inte heller förskottsräntan var att betrakta som ränta. Samma resultat skulle dock ha erhållits om en realekonomisk tolkning gjorts och behovet av en specialreglering hade ej uppstått.¹⁶ Två ledamöter var skiljaktiga och anförde att förskottsräntans relativa storlek ej föranledde att avtalet hade en

¹⁵ I enlighet med RSV Dt 1981:13 har denna beräknats efter en räntesats som är tre procentenheter lägre än den ränta som finansbolaget betingat sig för den del av depositionen som lånats.

¹⁶ Roupe, SN 1993, nr.7-8, s. 451.

annan innebörd än den av parterna angivna, d.v.s. att betalningen var att betrakta som ersättning för krediten. De skiljaktiga ledamöterna intog således en mer formell syn på räntebegreppet.

I dagsläget är förskottsränta reglerat i 41:9 2st. IL, där avdragsrätten för förskottsräntor begränsas.¹⁷ Avdrag får endast göras för den del av förskottsräntan som belöper på beskattningsåret i fråga. Den del av förskottsräntan som belöper på period efter beskattningsåret får dras av med lika stora belopp fördelat över den period som förskottsräntan avser. Man tillåter således konstruktionen med förskottsräntor, vilket man ej gjorde i RÅ 1987 ref. 78, men gör avsteg från kontantprincipen i 41:9 1st. IL.

2.3.3. Räntekompensation

Värdet av en räntebärande fordran, exempelvis en obligation, består till en del av de framtida räntebetalningar som innehavaren av den räntebärande fordran kommer att erhålla. Vid en försäljning av en sådan fordran kommer således en del av det pris som säljaren erhåller utgöra en kompensation för dessa framtida räntebetalningar, så kallad räntekompensation. I köplagen 81 § sägs att:

“I köp av räntebärande fordringar ingår ränta som är upplupen men ännu inte förfallen till betalning vid den tidpunkt som har avtalats för avlämnandet. Vad som svarar mot sådan ränta skall köparen betala till säljaren utöver priset, om inte fordringen har sålts som osäker.”

Bestämmelsen i köplagen är dispositiv och det föreligger således inga hinder mot att parterna avtalar om ett pris för fordringen i sin helhet, d.v.s. där kompensation för räntan är inkluderad. Faktum kvarstår dock att en del av priset har karaktären av en kompensation för upplupen men ej förfallen ränta. Denna räntekompensation behandlades i 1990 års skattereform inte som ränta utan ingick för fysiska personer och dödsbon som en del av köpeskillingen och därmed i beräkningen av kapitalvinsten.¹⁸ Detta medförde, i kombination med kontantprincipen, att omsättning av obligationer komplicerades då en tidsförskjutning skedde mellan betalningen av räntekompensationen och avdragsmöjligheten för denna betalning.¹⁹

Regleringen av räntekompensation återfinns idag i 41:11 och 42:8 IL. Räntekompensation behandlas som ränteutgift för förvärvaren och ränteintäkt för överlåtaren. Intäkten för överlåtaren är skattepliktig när denna är disponibel. Avdrag får göras för utgiften vid samma taxeringstidpunkt då den ränta som räntekompensationen avser faller till

¹⁷ Avdragsrätten har begränsats successivt över åren. Se bl.a. prop.1981/82:80, prop. 1984/85:23 och prop.1987/88:50.

¹⁸ Prop. 1999/2000:2, s.489f.

¹⁹ Rutberg et al. (1997) s.147.

betalning. I det fall som förvärvaren i sin tur överlåter fordran innan denna tidpunkt inträffar får dock avdrag göras vid avyttringsåret.

2.4 Beskattning

2.4.1 Juridiska personer

För löpande inkomster i form av räntor gäller ej kontantprincipen utan inkomster periodiseras och redovisas enligt bokföringsmässiga grunder.²⁰ Detta innebär att räntor tas upp det år som de belöper på, oaktat om ett kassaflöde ägt rum. Motsvarande gäller även avdrag för ränteutgifter.

2.4.2 Fysiska personer

För fysiska personer gäller som huvudregel kontantprincipen, d.v.s. ränta beskattas när en kontant betalning kan disponeras och avdrag görs för en utgift när den betalas. Beskattning av ränteinkomster sker med en 30 % skattesats medan en ränteutgift får dras av i sin helhet.

²⁰ 14:2 IL

3. Kapitalvinst

3.1 Inledning

I ekonomisk doktrin definieras kapitalvinst som skillnaden mellan inköpspris och försäljningspris på ett objekt.²¹ I denna definition ingår det även implicit att värdeförändringen skall vara hänförlig till förändring i marknaden och ej exempelvis till olika förbättringar av objektet.²² Värdeförändringen skall således vara att hänföra i förändringar i efterfrågan eller utbud av objektet. Vidare kan en gränsdragning göras mellan kapitalvinster och rena kapitalvinster. Rena kapitalvinster exkluderar exempelvis även en normal förräntning av det kapital som investerats i objektet.²³ Det skatterättsliga kapitalvinstbegreppet överensstämmer i stort med det ekonomiska kapitalvinstbegreppet.²⁴ Som huvudregel skall nämligen förbättringsutgifter inkluderas i omkostnadsbeloppet.²⁵ Således påverkas ej storleken av kapitalvinsten av eventuella förbättringar av objektet så länge kostnaden för dessa motsvarar värdeökningen av objektet. Precis som vid det ekonomiska begreppet tas alltså som huvudregel endast värdeökningar/värdeminskningar som grundar sig i förändringar av marknadsvärdet i beaktande. Medan dessa förändringar i värde är av en ej förutsebar karaktär är, som påpekats i avsnitt 2.2, räntor förutsebara och grundar sig i avtalet mellan parterna.

Jag kommer i de följande avsnitten först att övergripande redogöra för de grundläggande regler som gäller för juridiska personer och fysiska personer vid behandlingen av kapitalvinster för att sedan övergå till att diskutera vad som utöver dessa regler gäller specifikt för juridiska personer och fysiska personer. I stora drag omfattar de gemensamma reglerna själva beräkningen av kapitalvinsten medan beskattningen och avdragsmöjligheterna skiljer sig åt. Jag kommer ej att behandla specifika regler gällande handelsbolag och ej heller att gå in på specifika regler avseende exempelvis beskattning av fordringsrätter och delägarätter.

3.2 Grundläggande reglering

För att en beskattning av en kapitalvinst skall äga rum krävs, enligt realisationsprincipen, att en avyttring av tillgången har skett. På detta sätt görs en gränsdragning gentemot löpande intäkter där avyttring av en tillgång

²¹ Se exempelvis Katz & Rosen (1998) s. 226.

²² I det fall förbättringar genomförts torde man kunna hävda att det ej längre rör sig om samma objekt. Se även Werin (1982) s.345.

²³ Selzer (1951) s.47.

²⁴ D.v.s. ej det rena kapitalvinstbegreppet, då en "normal" förräntning i regel ej exkluderas från kapitalvinsten.

²⁵ IL 44:13-14

ej föreligger. Orealiserade värdestegringar beskattas således som huvudregel ej, undantaget exempelvis vid förmögenhetsbeskattningen.²⁶ Detta medför att bestämmandet av när en avyttring skall anses föreligga är av betydelse. Inom skatterätten avses som huvudregel med avyttring, jämlikt 44:3 IL, försäljning, byte och liknande överlåtelse av tillgångar. Bestämmelsen är hämtad från 24 § 2 mom. 1 st. första meningen SIL, som i sin tur baseras på den kodifiering av gällande praxis som genomfördes genom 1990 års skattereform.²⁷ I princip anses avyttringstidpunkten överensstämma med den tidpunkt då ett bindande avtal kommit till stånd eller då avhändelsen av tillgången på annat sätt blir definitiv.²⁸ Bedömningen baseras på obligationsrättslig bundenhet och normalt krävs ej att sakrättsligt skydd uppstått för att en avyttring skall anses föreligga.²⁹ I de fall en kombination av rättshandlingar krävs för att bundenhet skall uppnås anses avyttring ske först då den sista av dessa rättshandlingar genomförs. I de fall det i avtal uppställs villkor att vissa framtida händelser skall inträffa anses tidpunkten för bundenhet ej flyttas så länge villkoren är av den karaktären att parterna själva ej disponerar över utfallet av dessa.³⁰ Villkor omfattande exempelvis framtida myndighetstillstånd m.m. påverkar ej tidpunkten för bundenhet och därmed ej heller tidpunkten för när avyttring anses ha ägt rum. Att ställa upp villkor om godkännande av bolagsstämma ansågs dock i RÅ 1989 ref.116 medföra att bundenhet först inträdde vid själva bolagsstämmobeslutet och ej vid avtalstidpunkten. Som framgår av 44:3 IL anses även byte konstituera en avyttring. I vissa fall kan det finnas svårigheter att avgöra om ett byte föreligger eller om det i själva verket rör sig om en förändring av ett objekt. I RÅ 1984 ref. 1:1 ansågs det ej vara fråga om ett byte då ett aktiebolag låter innehavaren av A aktier byta dessa mot röstsvagare B aktier i bolaget då förmögenhetsmassan och den andel som aktien representerade ej förändrades genom bytet. I de fall exempelvis utdelningsrätten eller företrädesrätten skiljer sig mellan de aktier som byts anses en avyttring föreligga.³¹ Vissa företeelser har uttryckligen jämförts med avyttringar i 44:4-8 IL medan vissa företeelser som uttryckligen sägs ej utgöra avyttringar tas upp i 44:9-10 IL.

3.3 Kapitalvinst för fysiska personer

3.3.1 Allmänt

Till skillnad från avkastning i form av räntor beskattades kapitalvinster, för fysiska personer, före 1990 års skattereform i inkomstslaget tillfällig förvärvsverksamhet. Detta inkomstslag avskaffades i och med skattereformen och man förde istället ihop bestämmelserna i inkomstslaget

²⁶ Tiveus (2002) s.14.

²⁷ Prop.1999/00:2 Del 2, s. 518.

²⁸ Rutberg et al. (1997) s.43.

²⁹ Pålsson (1993) s.65.

³⁰ Rutberg et al. (1997) s.45.

³¹ Se RÅ 1997 ref.81 och RÅ 2000 ref. 44.

tillfällig förvärvsverksamhet med bestämmelserna om beskattning av löpande kapitalavkastning. På detta sätt önskade man uppnå att fysiska personers kapitalinkomster beskattades i inkomstslaget kapital och oberoende av om de var löpande avkastning av kapital eller värdestegringsvinster vid avyttring.³² För att betraktas som en kapitalvinst krävs bl.a. att inkomsten baseras på ett innehav av en tillgång, vilket kan ses som en avgränsning mot inkomstslaget tjänst där förvärvsinkomster tas upp.³³ Vidare görs en avgränsning mot inkomstslaget näringsverksamhet i 41:1 2st. IL där det slås fast att till inkomstslaget kapital räknas ej inkomster och utgifter som räknas till inkomstslaget näringsverksamhet. Bedömningen av om en inkomst eller utgift skall hänföras till inkomstslaget näringsverksamhet baseras på om den verksamhet i vilken avyttringen ägt rum anses ha en viss varaktighet och omfattning.³⁴

3.3.2 Beskattning

För fysiska personer beskattas kapitalvinster med en skattesats på 30 %. Kapitalförluster är som huvudregel avdragsgilla till 70 %. Förluster på andelar i räntefonder och marknadsnoterade fordringar i SEK, undantaget premieobligationer, är dock avdragsgilla till 100 %. Även förlust på marknadsnoterade delägarätter samt onoterade aktier får dras av i sin helhet mot vinster på sådana tillgångar. För fysiska personer skiljer sig således varken skattesatsen eller tidpunkten för beskattning åt vad gäller ränteinkomster respektive kapitalinkomster. Avdragsmöjligheterna för räntekostnader och kapitalförluster skiljer sig dock åt.

3.4 Kapitalvinst i näringsverksamhet

3.4.1 Allmänt

För juridiska personer beskattas, jämlikt 13 kap. 1 och 2 §§ IL, kapitalvinster i inkomstslaget näringsverksamhet. Oavsett i vilket inkomstslag som vinsterna och förlusterna beskattas benämns de emellertid kapitalvinster respektive kapitalförluster och beräknas på samma sätt i de bägge inkomstlagen. Regleringen av kapitalvinster och kapitalförluster i inkomstslaget näringsverksamhet återfinns i 25 kap. och 25a kap. IL. I kapitlen hänvisas det i stor utsträckning till bestämmelserna i 44-55 kap. IL vilka till stora delar är gemensamma för inkomstlagen näringsverksamhet och kapital. Till skillnad från ränta, som oavsett när den medfört ett kassaflöde skall hänföras till det år den belöper sig på, skall för kapitalvinst reglerna i inkomstslaget kapital tillämpas enligt 14:9 IL.³⁵ Detta medför att

³² Prop. 1999/00:2 del 2, s.478.

³³ Pahlsson (1993) s. 15f.

³⁴ Pahlsson (1993) s.64.

³⁵ Tiveus (2002) s.43.

skattskyldighet för eventuell kapitalvinst inträder det år som avyttring av tillgången sker.

3.4.2 Näringsbetingade andelar och kapitalplaceringsandelar

Vid beskattningen av juridiska personers kapitalvinster skiljer man på näringsbetingade andelar och kapitalplaceringsandelar. Kapitalvinster på näringsbetingade andelar är sedan 1 juli, 2003 skattebefriade medan kapitalvinster på kapitalplaceringsandelar även i fortsättningen beskattas.³⁶ Den nya regleringen innebär även att avdragsrätten för kapitalförluster på de skattebefriade näringsbetingade andelarna avskaffas.

Gränsdragningen mellan näringsbetingade andelar och kapitalplaceringsandelar finner man i 24:13-16 IL där en definition av det förra begreppet görs. Begreppet kapitalplaceringsandel definieras ej i inkomstskattelagen utan anses vara motsatsen till näringsbetingade andelar.³⁷ Vad gäller bedömningen av om en andel skall anses vara näringsbetingad slås det i 24:13-14 IL fast att en onoterad andel alltid skall anses vara näringsbetingad. En marknadsnoterad andel skall anses vara näringsbetingad om den juridiska person som äger andelen innehar andelar med minst tio procent av rösterna i det ägda företaget. Även marknadsnoterade andelar där innehavet betingas av rörelse som bedrivs av den juridiska personen som äger andelen eller ett till denne närstående företag skall anses vara näringsbetingade. Utöver dessa kriterier krävs för att en marknadsnoterad näringsbetingad andel skall vara skattefri att andelen innehafts av det avyttrande bolaget under en sammanhängande tid av minst ett år under vilken andelen varit näringsbetingad. Vid denna bedömning tillämpas en sist in först ut princip, d.v.s. en senare förvärvad aktie anses avyttrad före en tidigare förvärvad aktie.³⁸

Regleringen av näringsbetingade aktiebaserade delägarätter motsvarar i huvudsak reglerna för näringsbetingade andelar. Med en aktiebaserad delägar rätt avses exempelvis teckningsrätt, delrätt eller option för innehavaren att avyttra aktier, om innehavet av rättigheten grundar sig i innehav av aktier i det företag som rättigheten hänför sig till. Vidare skall, för att den aktiebaserade delägar rätten skall anses som näringsbetingad, innehavaren inneha näringsbetingade aktier i det företag som rätten hänför sig till.³⁹

I den så kallade kvittningsfällan, 48:26 IL, regleras juridiska personers kapitalförluster på delägar rätter för vilka avdrag skall göras. Med detta

³⁶ Ett flertal remissinstanser ville även avskaffa beskattningen av kapitalplaceringsandelar men regeringen anförde att trots effektivitetsvinster i företagssektorn skulle skattebortfallet skulle bli allt för betydande. Se vidare prop. 2002/03:96 s.85.

³⁷ Prop. 2002/03:96 s. 74f.

³⁸ 25a:6-8 IL

³⁹ Se vidare prop. 2002/03:96 s. 106ff.

avses de andelar som ej är näringsbetingade eller de marknadsnoterade näringsbetingade andelar som ej uppfyller kraven på innehavstid. Dessa kapitalförluster får endast dras av mot kapitalvinster på delägarätter. Om en del av en sådan förlust inte kan dras av, får den dras av mot en annan juridisk persons kapitalvinst på delägarätter, förutsatt att var och en av de juridiska personerna med avdragsrätt kan lämna koncernbidrag till den andra juridiska personen och begär att så skall ske vid samma års taxering. En förlust som inte kan dras av på detta sätt behandlas det följande beskattningsåret som en ny kapitalförlust på delägarätter hos den juridiska person som haft förlusten.

3.4.3 Beskattning

Kapitalvinster på de andelar som är näringsbetingade och i tillämpliga fall uppfyller kraven på en viss innehavstid är således skattebefriade. Samtidigt medges ej avdrag för förluster på dessa andelar. Kapitalvinster på övriga andelar beskattas medan kapitalförluster i sin helhet får dras av inom den s.k. aktiefällan.⁴⁰ Behandlingen av ränta respektive kapitalvinst för juridiska personers skiljer sig således åt inte enbart på utgiftssidan utan även avseende intäkter.

⁴⁰ 48:26 IL

4. Fall där distinktionen är problematisk

4.1 Inledning

Utvecklingen av den finansiella marknaden har medfört ett behov av och utveckling av ett antal finansiella instrument. Vissa av dessa instrument har resulterat i att distinktionen mellan ränta och kapitalvinst har ställts på sin spets. Vilken värdeförändring är förutsägbar och vilken är ej att anses som förutsägbar?

I ett flertal av de avgöranden som kommer att tas upp nedan har de olika instanserna gjort olika bedömningar. Jag kommer i vissa fall att ta upp även underinstansernas kommentarer men fokus kommer att ligga på Regeringsrättens resonemang. Vid behandlingen av de finansiella instrumenten kommer jag först att beskriva hur dessa är uppbyggda, vilket är av betydelse för diskussionen av gränsdragningen mellan ränta och kapitalvinst. Därefter tas instrumentets behandling i praxis upp och slutligen kommenteras den i praxis intagna ståndpunkten.

4.2 Nollkupongsobligation

4.2.1 Beskrivning av instrumentet

Nollkupongsobligationen löper utan formell ränta, vilket kompenseras med att den ges ut till underkurs.⁴¹ Marknadens intresse för denna typ av obligationer uppkom delvis som resultat av den 1990 införda regleringen avseende beskattning av räntekompensation. Denna reglering innebar att avdrag för räntekompensation endast fick göras vid tidpunkten för avyttringen av obligationen vilket resulterade i att nollkupongsobligationer, där den enda utbetalningen sammanföll med inlösen, blev populära.⁴² Ytterligare en orsak till intresset för denna typ av obligation låg i att, för fysiska personer, beskattningen av räntan skedde först vid avyttring/inlösen av obligationen.⁴³ Således sköts beskattningstillfället upp.

Priset på en nollkupongsobligation är en funktion av obligationens nominella belopp, räntan och löptiden. Obligationens ränta är i sin tur

⁴¹ Rutberg et al. (1997) s.196.

⁴² Ibid.

⁴³ Rutberg et al. (1997) s.196f.

beroende av bl.a. det allmänna ränteläget och kreditrisken. Värdet på en nollkupongsobligation kan uttryckas på följande sätt:⁴⁴

$$\text{Värde}_t = \frac{CF_T}{(1+r)^{T-t}} \quad \text{Ekvation 1.}$$

där

CF = obligationens nominella belopp (d.v.s. kassaflödet vid inlösen)

r = ränta (är ej konstant över löptiden)

T = tidpunkt för inlösen

t = värderingstidpunkt

Av ekvation 1 framgår att då t går mot T ökar, allt annat lika, värdet på obligationen. Marknadsvärdet på obligationen går mot det nominella värdet på obligationen då t går mot T och kommer vid inlösen att vara lika med obligationens nominella värde. Då värdet av obligationen inte endast är en funktion av löptiden utan även påverkas av bl.a. det rådande ränteläget på marknaden och emittentens kreditvärdighet, vilka kan komma att förändras under löptidens gång, sker denna värdeförändring emellertid ej linjärt. Detta medför att den som förvärvar en nollkupongsobligation och behåller denna till förfallodagen är garanterad en i förväg fastställd avkastning. I det fall förvärvaren väljer att sälja obligationen före detta datum kommer dock avkastningen att bl.a. vara beroende av det vid försäljningen rådande ränteläget.⁴⁵

4.2.2 Instrumentets behandling i praxis

Hålls under hela löptiden

I de fall en nollkupongsobligation behålls fram till inlösen uppstår det inte några större problem avseende gränsdragningen mellan ränta och kapitalvinst. Skillnaden mellan obligationens nominella belopp och det pris obligationen emitteras till är förutsägbart och grundar sig i låneavtalet. Med beaktande av utvecklingen mot ett realekonomiskt synsätt på räntebegreppet torde denna värdeökning således vara att betrakta som ränta. Denna situation har tagits upp i ett antal avgöranden. I RÅ 1972 ref. 51, där en räntelös finansväxel såldes till underkurs, ansågs skillnaden mellan emissionspriset och inlösenpriset utgöra ränta. Detta var även fallet i RÅ 1982 Aa 152. Att underkursen, då nollkupongsobligationen behålls under hela löptiden, skall anses utgöra ränta har också fastställts i det senare avgörandet RÅ 1997 ref. 44. Målet gällde visserligen avdrag för preliminärskatt men för att avgöra om avdrag skall göras är det nödvändigt att först fastställa om värdeförändringen är att betrakta som ränta eller kapitalvinst.

⁴⁴ Baseras på en nuvärdesberäkning av kassaflödet. Se exempelvis Brealey & Myers (2000) s.35f. och kap.23.

⁴⁵ Som bygger på marknadsens bedömning av den framtida ränteutvecklingen.

I ett icke överklagat förhandsbesked från 1997 ansågs dock en överkurs vid förtida inlösen utgöra kapitalvinst.⁴⁶ I fallet ifråga ingick i låneavtalet att inlösen skulle kunna ske i förtid till en på förhand fastställd överkurs, som var en funktion av den återstående löptiden. Det förelåg emellertid inte någon skyldighet till förtida inlösen och således var värdestegringen ej förutsebar, vilket var fallet i de ovan nämnda avgörandena.

Köps under löptiden

I det fall en obligation förvärvas till underkurs under löptiden, d.v.s. då ett borgenärsbyte sker, uppstår frågan om hur värdeförändringen från det den nya borgenären förvärvat obligationen till dess inlösen sker skall betraktas. Är denna värdeförändring en ränta eller kapitalvinst? Situationen liknar den som behandlats ovan på så sätt att den nya borgenären behåller obligationen till inlösen och att värdeökningen därmed är förutsebar. En skillnad är emellertid att avkastningen ej kan beräknas med det ursprungliga låneavtalet som grund då förvärvspriset kan vara beroende av andra faktorer än den kvarstående löptiden. Annorlunda uttryckt, "utgångspriset" är detsamma medan "ingångspriset" kan variera mellan de båda situationerna. Detta medför även att en diskrepans kan uppstå mellan vad som betraktas som räntekostnad för gäldenären och vad som betraktas som ränteintäkt för borgenären.

I RÅ 1988 ref. 2 hade en gäldenär betalat en förskottsrenta till borgenären varefter borgenären sålde den "räntelösa" fordran vidare till en ny borgenär. Då fordran vid försäljningen löpte utan formella räntebetalningar skedde försäljningen till underkurs. Regeringsrätten ansåg att skillnaden mellan den nye borgenärens förvärvspris och det nominella belopp som utgick vid inlösen var att betrakta som ränta, detta trots att grunden för beräkningen av förvärvspriset ej framgick av avtalet. Regeringsrätten motiverade avgörandet med att den nya borgenären ej gjort gällande att värdet av fordran baserats på andra faktorer än den vid förvärvet kvarstående löptiden. Således saknades, enligt Regeringsrätten, anledning att antaga att andra faktorer, som exempelvis att den förvärvade fordringen var osäker, påverkat värderingen av fordran. Det framgår ej av avgörandet hur bedömningen skulle ha gjorts om andra faktorer de facto påverkat värderingen av obligationen. I ett senare avgörande, RÅ 1997 ref. 44, kom Regeringsrätten fram till ett liknande resultat. Fallet gällde frågan om en banks skyldighet att göra preliminärskatteavdrag, vilken är beroende av gränsdragningen mellan ränta och kapitalvinst.⁴⁷ Regeringsrätten ansåg att det från en ekonomisk-teoretisk utgångspunkt kunde hävdas att värdestegringen skulle delas upp i en räntedel baserat på skillnaden mellan emissionspriset och inlösenpriset och hänföra resterande värdeökning till kapitalvinst. Emellertid talade, enligt Regeringsrätten, bl.a. praktiska skäl mot ett sådant tillvägagångssätt och ansåg att hela värdestegringen var att betrakta som ränta. Två ledamöter

⁴⁶ Förhandsbesked 1997-02-21. Rutberg et al. (1997) s.143.

⁴⁷ Avdrag för preliminärskatt och inlämnande av kontrolluppgift görs ej vid kapitalvinst.

var skiljaktiga och framförde att en uppdelning i en räntedel och en resterande kapitalvinst/kapitalförlust del borde ske.⁴⁸

Säljs under löptiden

Ytterligare en situation att ta ställning till är hur den intäkt som en borgenär erhåller vid en försäljning av obligationen under löptiden skall betraktas. Som påpekats tidigare kan försäljningspriset i denna situation vara beroende av andra faktorer än den kvarstående löptiden och således saknar en del av kompensationen grund i låneavtalet och baseras på säljarens avtal med köparen. Till skillnad från tidigare diskuterade fall där obligationen hölls till inlösen⁴⁹ saknas emellertid här förutsägbarhet avseende försäljningsintäkten då denna bl.a. kan påverkas av det vid försäljningstidpunkten rådande ränteläget. Annorlunda uttryckt, "ingångspriset" är detsamma som emissionspriset medan "utgångspriset" i regel kommer att skilja sig från inlösenpriset och ej vara förutsägbart.

Även denna situation behandlades i RÅ 1997 ref. 44. Regeringsrätten konstaterade att den del av ersättningen som säljaren erhåller på grund av att inlösenstidpunkten kommit närmare ej baseras på låneavtalet utan på avtalet mellan köparen och säljaren. Ersättningen har därmed, enligt Regeringsrätten, närmast karaktären av räntekompensation, vilken i vissa fall jämställs med ränta jämlikt 42:8 IL.⁵⁰ Det faktum att en reglering finns som i vissa fall jämställer räntekompensation med ränta talar, enligt Regeringsrätten, för att räntekompensation i egentlig mening ej utgör ränta. Ersättningen skall därför till denna del ej betraktas som ränta. Det framgår emellertid ej av avgörandet hur ersättning för värdeförändring som ej grundar sig i att inlösenstidpunkten kommit närmare skall behandlas.

4.2.3 Kommentarer

Det finns, enligt min mening, inga invändningar mot att i det fall en nollkupongsobligation hålls till inlösen betrakta värdeförändringen som ränta. I detta fall är värdeförändringen förutsägbar och grundar sig i avtalet. Värdeförändringen är uppenbarligen en ersättning för krediten och det överensstämmer således med en realekonomisk syn på räntebegreppet att denna bedöms vara ränta. I detta fall uppstår ej heller någon skillnad mellan vad som anses vara en ränteinkomst för gäldenären respektive ränteutgift för borgenären. I detta fall har man även i praxis bedömt att värdeförändringen skall anses utgöra ränta.

⁴⁸ Se RÅ 1997 ref. 44 för ett räkneexempel på hur detta skall ske enligt de skiljaktiga ledamöterna.

⁴⁹ Vid den ovan behandlade situationen där obligationen köps under löptiden antas att köparen behåller obligationen till inlösen.

⁵⁰ Se avsnitt 2.3.3 för en mer utförlig beskrivning av räntekompensation.

I det fall en nollkupongsobligation förvärvas under löptiden för att sedan hållas till inlösen förändras emellertid situationen. Vid inlösen kommer den nya borgenären, precis som den tidigare borgenären skulle ha gjort, erhålla obligationens nominella belopp. Detta belopp är alltså förutsebart vid köpet av obligationen. En del av det belopp till vilket obligationen förvärvas av den nya borgenären grundar sig emellertid ej i låneavtalet utan i avtalet mellan den nya borgenären och den tidigare borgenären. Enligt min mening bör skillnaden mellan emissionspriset och förvärvspriset delas upp i en del som grundar sig på löptiden och en resterande del som beror på andra faktorer, som bl.a. förändringar av ränteläget på marknaden. Restvärdet skulle då beskattas som kapitalvinst då denna del av värdet förändringen ej är förutsebar och ej heller grundar sig i låneavtalet medan värdet förändringen som beror på löptiden beskattas som ränta. Detta skulle även resultera i att det som hos gäldenären räknas som ränta även betraktas som detta från borgenärens synvinkel. Från säljarens perspektiv talar, enligt Regeringsrättens uttalande i RÅ 1997 ref. 44, praktiska skäl mot att en utbrytning av den del som ej är förutsägbar eller grundar sig i låneavtalet. Detta kan tänkas vara fallet, men att, vilket Regeringsrätten gjorde i fallet då avyttring skett under löptiden, ej betrakta räntekompensationen som en egentlig ränta med stöd av att reglering finns som i vissa fall jämställer räntekompensation med ränta, ställer jag mig något frågande till. Som torde framgå av avsnitt 2.3.3 syftar regleringen avseende räntekompensation till att uppnå en periodisering av räntebetalningar och ej till att omklassificera dessa.

4.3 Aktieindexobligation

4.3.1 Beskrivning av instrumentet

Aktieindexobligationen introducerades i Sverige under 1990/91.⁵¹ Denna typ av obligation är, precis som nollkupongsobligationen, i grunden ett löpande skuldebrev. Aktieindexobligationen emitteras emellertid, till skillnad från nollkupongsobligationen, till sitt nominella belopp. Således ges den ej ut till underkurs och löper utan någon formell ränta. Värdeutvecklingen på dessa instrument är kopplat till utvecklingen av ett aktieindex. Innehavaren av aktieindexobligationen får vid inlösen det nominella beloppet plus, i det fall det valda aktieindexet har utvecklats positivt, ett belopp som är en funktion av aktieindexet.⁵² Avkastningen på en aktieindexobligation kan liknas vid avkastningen på en portfölj bestående av en nollkupongsobligation och en köpoption med aktieindexet som underliggande tillgång och samma löptid.⁵³

Det bör påpekas att det faktum att aktieindexobligationen löper utan formell ränta ej innebär att instrumentet är opåverkad av förändringar i ränteläget på

⁵¹ Rutberg, SvSKT 1993, nr.2, s.81.

⁵² KPMG Financial Services Consulting (2001) s.89f.

⁵³ Ibid.

marknaden. Ränteläget påverkar både värdet på aktieindexobligationens optionsdel och dess obligationsdel.⁵⁴

Värdet vid inlösen kan uttryckas på följande sätt:

$$Värde_T = \max[Nom.belopp; Nom.belopp \cdot index_T] \quad \text{Ekvation 2.}$$

där

T = tidpunkt för inlösen

index= förändring i något aktieindex

Utöver denna typ av aktieindexobligation finns ett antal varianter. Exempelvis den s.k. Max-obligationen där den högsta nivån som det underliggande aktieindexet stängt på under löptiden ligger till grund för beräkningen av återbetalningsbeloppet.⁵⁵

4.3.2 Instrumentets behandling i praxis

I RÅ 1994 ref. 26 togs den typ av aktieindexobligation upp där innehavaren vid inlösen erhåller det nominella beloppet plus, i det fall det valda aktieindexet har utvecklats positivt, ett belopp som är en funktion av aktieindexet.⁵⁶ Inledningsvis fastslog Skatterättsnämnden att aktieindexobligationen var att betrakta som ett aktieliknande instrument och skulle behandlas på samma sätt som instrumenten i 27 § 1 mom. SIL. Skatterättsnämnden, på vilkens linje även Regeringsrätten gick, ansåg vidare att värdeutvecklingen på aktieindexobligationen i fråga inte var tillräckligt förutsebar för att betraktas som ränta. Hela den eventuella värdeförändringen från tidpunkten för förvärvet till tidpunkten för avyttrande ansågs därmed vara att betrakta som kapitalvinst. Även i det fall aktieindexobligationen sålts eller köpts under löptiden ansågs värdeförändringen utgöra kapitalvinst och ej ränta. En delfråga i förhandsbeskedet avsåg den speciella situationen då aktieindexobligationen förvärvas före inlösen till ett belopp som understiger det nominella beloppet. Då denna typ av aktieindexobligation garanterar att innehavaren minst erhåller obligationens nominella värde kommer i detta fall en viss värdestegring att vara förutsägbar. Skatterättsnämnden ansåg att det fanns skäl att i denna situation betrakta skillnaden mellan förvärvspriset och det nominella beloppet som ränta för innehavaren men att genomsnittsmetoden hindrade en räntebeskattnig. Även i denna situation skall således värdeförändringen anses utgöra kapitalvinst.

⁵⁴ Rutberg et al. är till synes av den uppfattningen att hela värdeförändringen av aktieindexobligationen kan hänföras till optionsdelen. Detta stämmer vid löptidens slut men ej värdeförändringen under löptiden då en diskontering sker baserat på ränteutvecklingen på marknaden. Se vidare Rutberg et al. (1997) s.209.

⁵⁵ Rutberg et al. (1997) s.208.

⁵⁶ Förändringen av index multiplicerades i detta fall med 1,5.

4.3.3 Kommentarer

Som påpekats ovan kan man jämföra en aktieindexobligation med en portfölj bestående av en nollkupongsobligation med samma löptid och en köption med aktieindexet som underliggande tillgång och med samma löptid. Av detta följer att ett alternativt sätt att betrakta situationen på skulle kunna vara att borgenären i utbyte mot en formell ränta på obligationsdelen erhåller en förskottsrenta i form av en aktieindexoption.⁵⁷ Mot detta synsätt talar att instrumentet är odelbart och att beskattning av viss del därmed ej bör få förekomma.⁵⁸ Innehavaren av en aktieindexobligation torde dock, med obligationsrättslig giltighet, kunna separat överlåta rätten till indextillägget/optionsdelen till tredje man. Detta förutsatt att emittenten underrättas om överlåtelsen.⁵⁹ Det kan även hävdas, som invändning mot att räntebeskatta en viss del av aktieindexobligationen, att Skatterättsnämnden ansåg att aktieindexobligationen var ett aktieliknande instrument.⁶⁰ Då en realiserad värdeförändring på aktier kapitalvinstbeskattas skulle det därmed kunna hävdas att det faller sig naturligt att även värdeförändring på aktieindexobligationer beskattas som kapitalvinst.⁶¹ Vid intagandet av denna ståndpunkt överger man dock, enligt min mening, den i praxis inslagna linjen att en värdeförändring som är förutsebar och grundar sig i låneavtalet skall betraktas som ränta. Istället införs en distinktion som baseras på om instrumentet anses falla under delägarrätter eller fordringsrätter.

4.4 Realränteobligation

4.4.1 Beskrivning av instrumentet

Den reala nollkupongsobligationen liknar, som namnet indikerar, den ovan beskrivna nollkupongsobligationen. Skillnaden mellan dessa ligger i att det belopp som betalas vid inlösen av de reala nollkupongsobligationerna anges i reala termer och ej i nominella termer.⁶² Således kompenseras innehavaren av en real nollkupongsobligation för framtida inflation. Detta åstadkommes genom att lånebeloppet indexeras till exempelvis konsumentprisindex (KPI).⁶³ Värdet av en real nollkupongsobligation kan, i enlighet med ovanstående beskrivning, vid tidpunkten för inlösen uttryckas på följande sätt:

$$Värde_T = Nom.belopp \cdot Indexfaktor_T$$

Ekvation 3.

där

⁵⁷ Roupe, SN 1993 nr 7-8, s. 465f.

⁵⁸ Rutberg et al. (1997) s.209.

⁵⁹ Roupe, SN 1993 nr 7-8, s.466.

⁶⁰ Förr 27 § 1 mom. SIL nu reglerat i 48:2 IL.

⁶¹ Roupe SN 1993 nr 7-8, s.466.

⁶² KPMG Financial Services Consulting (2001) s.68.

⁶³ Virin, SvSKT 1996, nr.1, s.84.

T = tidpunkt för inlösen

indexfaktor = förändring i lämpligt prisindex från emissionsdagen till inlösendagen, exempelvis KPI

Priset på en real nollkupongsobligation är alltså en funktion av samma variabler som en nominell nollkupongsobligation, inklusive bl.a. det allmänna ränteläget och kreditrisken.⁶⁴ Därtill påverkas obligationens värde av inflationsutvecklingen. Att värdet även är beroende av inflationsutvecklingen medför att inte bara värdeutvecklingen under löptiden är osäker, vilket även var fallet vid nominella nollkupongsobligationer, utan även om obligationen hålls till inlösen så är innehavaren ej garanterad en i förväg fastställd avkastning i nominella termer utan endast i reala termer. Det bör även påpekas att man vid beräkning av värdet på den reala nollkupongsobligationen under löptidens gång ej kan basera indexfaktorn på det vid värderingstillfället rådande indexvärdet, d.v.s. $index_t/index_{emission}$, utan att det är det förväntade värdet på index på slutdagen som styr indexfaktorn.

4.4.2 Instrumentets behandling i praxis

Regeringsrätten har behandlat reala nollkupongsobligationer i tre avgöranden, RÅ 1995 ref. 71 I-III. Målen gällde en obligation med en löptid på 20 år som emitterats av riksgäldskontoret 1994. Indexfaktorn, se ekvation 3, bestod av kvoten mellan slutindex och basindex för KPI.

De två första målen avsåg situationen när obligationen utgjorde omsättningstillgång respektive anläggningstillgång. Dessa gällde alltså beskattning i inkomstslaget näringsverksamhet medan det tredje fallet gällde fysiska personers innehav av reala nollkupongsobligationer. Då själva bestämningen av huruvida en värdeförändring skall betraktas som ränta eller kapitalvinst är densamma i dessa fall kommer jag behandla dem gemensamt.⁶⁵

⁶⁴ De enda nu existerande reala nollkupongsobligationerna har emitterats av svenska staten. Således får kreditrisken i detta fall anses vara försumbar. Se KPMG Financial Services Consulting (2001) s. 68. Röntan uttrycks i detta fall i reala termer och bygger på marknadens bedömning av den framtida ränteutvecklingen.

⁶⁵ Skillnader ligger först i konsekvenserna av denna bestämning.

Hålls under hela löptiden

Med hänvisning till bl.a. RÅ 1988 ref. 2 och RÅ 1994 ref. 19 ansåg Regeringsrätten att "Värdestegringar av den typ varom här är fråga, d.v.s. bestående av real avkastning och indextillägg, är typiskt sätt att betrakta som ränta". Därmed ändrade Regeringsrätten Skatterättsnämndens beslut att värdeförändringen var att anse som kapitalvinst och slog fast att i det fall obligationen hålls till inlösen skall värdeförändringen anses utgöra ränta. Detta gäller både realränta och indextillägg. Att denna bedömning till synes kan vara i konflikt med utgången i RÅ 1994 ref. 26 II, vilket Skatterättsnämnden grundade sitt avgörande på, kommenterade Regeringsrätten med att det finns avgörande skillnader mellan reala obligationer och aktieindexobligationer som motiverar att utgången i de två målen skiljer sig åt. Aktieindexobligationer emitteras till sitt nominella belopp och värdet beräknas inte med en realränta som grund, vilket är fallet för reala obligationer. Vidare knöts värdeutvecklingen på aktieindexobligationen i RÅ 1994 ref. 26 II till ett amerikanskt aktieindex vilket Regeringsrätten ej ansåg vara så förutsägbart att värdeförändringen kunde betraktas som ränta.

Köps under löptiden

I det fall den reala nollkupongsobligationen köps under löptiden uppstår en problematik som liknar den som behandlats i avsnitt 4.2 avseende den nominella nollkupongsobligationen. I detta fall kompliceras dock situationen ytterligare då värdet av den reala nollkupongsobligationen även påverkas av indexfaktorn. Denna situation togs upp i RÅ 1995 ref. 71 III⁶⁶ där Regeringsrätten fastställde att i det fall obligationen köps från tredje man skall en beräkning göras av hur mycket realränta och indextillägg som belöper på obligationen vid köpet och vid den senare avyttringen. Skillnaden mellan dessa belopp skall betraktas som ränta. Skillnaden skall sedan beaktas vid fastställandet av genomsnittsvärdet vid beräkningen av kapitalvinst eller kapitalförlust. Hur Regeringsrätten anser att själva genomsnittsberäkningen skall ske vid försäljning ur ett större innehav är oklart.⁶⁷ Således delas värdeförändringen upp i en räntedel och en resterande kapitalvinst.

Säljs under löptiden

Även i det fall obligationen säljs under löptiden, d.v.s. man ser det hela från säljarens perspektiv istället för från köparens perspektiv, skall en uppdelning göras i en räntedel och en kapitalvinstdel. Räntedelen beräknas som summan av realräntan och indextillägg. Denna summa läggs sedan till omkostnadsbeloppet för obligationen vid beräkningen av kapitalvinsten. Vid

⁶⁶ Regeringsrätten ansåg, av formella skäl, att man var förhindrad att pröva denna situation i mål II och Skatterättsnämnden ansåg att det ej var av synnerlig vikt för sökanden att erhålla ett förhandsbesked i denna fråga i mål I.

⁶⁷ Se vidare Virin, SvSKT, 1996, nr.1, s.89.

en deflation kan det således inträffa att räntedelen blir negativ, d.v.s. en ränteförlust, vilket resulterar i att omkostnadsbeloppet istället minskas. Detta kan jämföras med Regeringsrättens bedömning i det senare avgjorda målet RÅ 1997 ref. 44 där värdeförändringen i sin helhet ej ansågs utgöra ränta. Målet gällde visserligen en nominell nollkupongsobligation men instrumenten har vissa likheter. Det är oklart om detta senare fall kan anses påverka beskattningen även av reala nollkupongsobligationer.

4.4.3 Kommentarer

Regeringsrättens motivering till hur värdeförändringen på reala nollkupongsobligationer skall bedömas är, enligt min mening, något oklar. Regeringsrätten anför att den reala nollkupongsobligationen är en fordringsrätt⁶⁸ och att värdestegringar bestående av real avkastning liksom indextillägg typiskt sett är att betrakta som ränta. Till synes lägger härmed Regeringsrätten, vid bedömningen av om värdeförändringen utgör ränta eller kapitalvinst, vikt vid den typ av finansiellt instrument det rör sig om utan att diskutera huruvida värdeförändringen är förutsägbar eller ej. Graden av förutsägbarhet kommenteras visserligen kort då utgången av RÅ 1994 ref. 26 II tas upp i fallet. Regeringsrätten säger, avseende aktieindexobligationen, att dennas värdeförändring ej är tillräckligt förutsägbar för att kunna hänföras till ränta. Detta påpekas emellertid helt utan att relatera till den i fallet aktuella reala nollkupongsobligationen. Jämförelsen begränsas till kommentarer om att instrumentens konstruktion skiljer sig åt. Det är svårt att dra några långtgående slutsatser av detta men, enligt min mening, indikerar det att Regeringsrätten lagt vikt vid klassificeringen av det finansiella instrumentet snarare än att se om värdeförändringen kan anses vara förutsägbar. Till stöd för detta kan man även anför att det ter sig svårt att beskriva den reala nollkupongsobligationens värdeutveckling som mer förutsägbar än aktieindexobligationens värdeutveckling varvid en skillnad i detta avseende ej torde kunna ligga till grund för de skilda utgångarna i målen. Att behandla indextillägg för allmänna penningvärdeförändringar som ränta trots att långivaren inte fullständigt kunnat förutse storleken på denna avkastning har även skett i RÅ 1943 ref. 19.⁶⁹

⁶⁸ Nuvarande 48:3 IL är hämtad från 29 § 1 mom. SIL till vilken Regeringsrätten hänvisar i målet.

⁶⁹ Se även 1943 Fi 379

4.5 Omvänd konvertibel

4.5.1 Beskrivning av instrumentet

Ett av de mer nyligen konstruerade instrumenten är den omvända konvertibeln. Till skillnad från den traditionella konvertibeln, där innehavaren har en rättighet men ej skyldighet att konvertera konvertibeln till aktier, har innehavaren av en omvänd konvertibel en skyldighet att konvertera i det fall emittenten begär detta men ej rättighet att begära konvertering.⁷⁰ Resultatet blir att i det fall den underliggande aktien sjunker i värde kommer emittenten att begära konvertering och innehavaren erhåller därmed aktier till ett lägre värde än det nominella beloppet medan i det fall aktien stiger i värde kommer emittenten ej att begära konvertering utan istället erhåller innehavaren det från början fastställda nominella beloppet. Som kompensation för den risk som innehavaren av konvertibeln tar erhålls en hög fast ränta som alltid betalas ut, oavsett den underliggande aktiens värdeutveckling. Avkastningen på en omvänd konvertibel är således identisk med exempelvis en portfölj bestående av en nollkupongsobligation och en utfärdad säljoption med samma löptid och samma underliggande tillgång.⁷¹ I det fall den omvända konvertibeln hålls till inlösen kan värdet vid denna tidpunkt, i enlighet med ovanstående beskrivning, uttryckas på följande sätt:

$$Värde_T = \min[\text{fast avkastning} + \text{nominellt belopp}; \text{fast avkastning} + \text{aktier}_T]$$

där T= tidpunkt för inlösen

4.5.2 Instrumentets behandling i praxis

Den omvända konvertibeln var föremål för prövning i RÅ 2001 ref. 21. Den i målet aktuella omvända konvertibeln löpte på 16 månader, hade ett nominellt belopp på 10000 SEK och representerade ett visst antal aktier i två svenska bolag. Om endera av eller båda aktierna hade en kurs som understeg kursen vid emissionsdagen på respektive aktie så erhöll innehavaren ett inlösenbelopp i form av den aktie som fallit mest i värde. I annat fall erhöll innehavaren det nominella beloppet. Innehavaren erhöll utöver inlösenbeloppet alltid en avkastning beräknat på nominellt belopp, vilket i detta fall uppgick till 26,1 %. Den omvända konvertibeln emitterades till det nominella beloppet.

Skatterättsnämnden fann att konvertibeln var en aktierelaterat finansiellt instrument⁷² och att värdeförändringar var att anse som kapitalvinst, även den fasta avkastningen. Nämnden motiverade detta med att den fasta

⁷⁰ KPMG Financial Services Consulting (2001) s.112.

⁷¹ Ibid.

⁷² D.v.s. föll under 27 § 1 mom. SIL

avkastningen var en kompensation för den risk för nedgång i aktiernas värde som innehavaren tar. Vidare var värdeutvecklingen på värdepappret knuten till aktier och detta är därmed ett sådant odelbart instrument som avses i 27 § 1 mom. SIL. Även vid försäljning under löptiden skall, enligt nämnden, vederlaget kapitalvinstbeskattas. Regeringsrätten var av en annan mening och ändrade Skatterättsnämndens beslut. Regeringsrätten ansåg att det faktum att räntenivån, d.v.s. den fasta avkastningen, bestämts med hänsyn till risken ej hindrade att den fasta avkastningen var att betrakta som ränta. Vid en försäljning under löptiden skall, enligt Regeringsrätten, reglerna om räntekompensation vara tillämpliga.

4.5.3 Kommentarer

I förhandsbeskedet frågades det ej om hur värdeförändringar utöver den fasta avkastningen skulle behandlas men dessa torde anses utgöra kapitalvinst. Således har Regeringsrätten i detta fall till synes delat upp instrumentet i en räntedel och en kapitalvinstdel. Om man tittar på en portfölj bestående av en nollkupongsobligation och en utfärdad säljoption, vilken har en värdeutveckling som motsvarar den omvända konvertibelns, kan den fasta avkastningens komponenter identifieras. Medan konvertibelns ges ut till nominellt värde emitteras nollkupongsobligationen, som är en av beståndsdelarna av portföljen, till underkurs. En del av den fasta avkastningen skall således kompensera för denna skillnad. Vid utfärdandet av säljoptionen, som är den andra beståndsdel av portföljen, erhålles en premie. Även denna premie skall kompenseras genom den fasta avkastningen.⁷³ Den fasta avkastningen är således ett resultat av den risk som innehavaren av konvertibelns står och direkt kopplad till de andra komponenterna hos den omvända konvertibelns. Man kan jämföra detta fall med RÅ 1994 ref. 26 där hela värdeförändringen på en aktieindexobligation ansågs utgöra kapitalvinst. Avkastningen på en aktieindexobligation kan, som påpekades ovan, liknas vid avkastningen på en portfölj bestående av en nollkupongsobligation och en köpoption med aktieindexet som underliggande tillgång och samma löptid. I likhet med den omvända konvertibelns kan man således likna aktieindexobligationens värdeutveckling med en portfölj bestående av en nollkupongsobligation och en option. Skillnaden ligger i att i ena fallet köps en rättighet men ej skyldighet (köp av köpoption) medan i det andra fallet säljs en skyldighet (utfärdande av säljoption). Detta resulterar i sin tur i att, i det fall köpoptionen inte kan skiljas ut och säljas vidare, värdet på den omvända konvertibelns är förutsebar avseende den fasta avkastningens komponenter. Som påpekats ovan i avsnitt 4.3.3 så torde emellertid innehavaren av en aktieindexobligation, med obligationsrättslig giltighet, kunna separat överlåta rätten till indextillägget/optionsdelen till tredje man. Därmed är denna del av instrumentet lika förutsägbar i bägge fallen. Regeringsrätten anser till synes, i fallet med den omvända konvertibelns, att själva

⁷³ Det skall även beaktas att den fasta avkastningen erhålles först vid inlösen medan de två nämnda komponenterna ”erhålles” vid ingången av avtalen.

avkastningen vid inlösen av ett finansiellt instrument kan delas upp i olika komponenter. Instrumentet i sig delas dock inte upp i sina komponenter.

5. Avslutande kommentarer

Som framgått ovan har synen på räntebegreppet successivt förändrats från ett formellt synsätt till ett mer realekonomiskt synsätt, vilket tar sig uttryck i att värdeökningar som är förutsägbara och grundar sig i låneavtalet betraktas som ränta medan oförutsägbara värdeökningar hänförs till kapitalvinst. Denna distinktion har upprätthållits exempelvis vid nollkupongsobligationer som hålls från emissionstidpunkten till inlösen. I situationer då en nollkupongsobligation säljs under löptiden eller vid mer komplexa finansiella instrument kan man emellertid ifrågasätta om denna distinktion verkligen har tillämpats konsekvent i praxis. Då antalet finansiella instrument ökar och sammansättningen av dessa blir allt mer komplicerad är en klar distinktion mellan ränta och kapitalvinst av stor betydelse så länge beskattningen av dessa skiljer sig åt. I dagsläget torde det vara svårt för marknadens aktörer att förutse den skattemässiga behandlingen av de finansiella instrument som konstrueras utan att ett förhandsbesked begärs, vilket är tidskrävande och medför ökade kostnader. Utöver den bristande förutsägbarheten kan man ifrågasätta diskrepansen mellan den skatterättsliga behandlingen och den ekonomiska realiteten. Det olyckligt om man, genom att kombinera olika finansiella instrument, kan erhålla en avkastning som motsvarar exempelvis aktieindexobligationens avkastning men som skattemässigt behandlas annorlunda.⁷⁴ Det är svårt att finna någon grund till att dessa två alternativ, som ur ekonomisk synvinkel är likvärdiga, skall beskattas olika.

Vad kan man då göra för att förbättra dagens system? Det finns två huvudsakliga angreppssätt, antingen kan man fokusera på hur gränsen mellan ränta och kapitalvinst dras eller så kan man fokusera på konsekvenserna av denna gränsdragning. Om man fokuserar på själva distinktionen mellan ränta och kapitalvinst, vilket är syftet med denna uppsats, så är det första alternativet naturligtvis att tillämpningen av den existerande distinktionen blir mer konsekvent. Något den, enligt min mening, ej är idag. Ett annat alternativ är att grunderna för distinktionen förändras, något som jag dock ställer mig tveksam till om det är önskvärt. Det andra angreppssättet fokuserar istället på konsekvenserna av distinktionen. Genom att likställa beskattningen av ränta och kapitalvinst kan betydelsen av distinktionen minskas. Detta har den fördelen att lagstiftaren i mindre grad, än då fokus är på själva distinktionen, behöver sja om hur framtida instrument kan komma att se ut och att marknaden kan konstruera finansiella instrument utan att skatteaspekter tillmäts en avgörande betydelse. Detta torde även medföra effektivitetsvinster då kostnaderna vid konstruktionen av instrumenten och handeln med dessa blir lägre. Dessutom förstärks den rättsliga förutsägbarheten då oväntade

⁷⁴ Man kan t.ex. kombinera en nollkupongsobligation med att köpa en köpoption med samma löptid och med samma aktieindex som underliggande tillgång.

skattekonsekvenser till viss del kan undvikas.⁷⁵ Även om beskattningen likställs kommer dock tidpunkten för beskattningen fortfarande att skilja sig åt, vilket medför att behovet av en klar distinktion inte faller bort helt och hållet.⁷⁶ En kombination av likställd beskattning och en klarare tillämpning av den rådande distinktionen torde således vara det bästa alternativet.

⁷⁵ För en liknande åsikt, se Gunne SvSkT 2000, nr.5, s.450f.

⁷⁶ Det kan naturligtvis hävdas att en anledning till att ha skilda avdragsmöjligheter m.m. för ränta respektive kapitalvinst ligger i att tidpunkten för beskattning skiljer sig åt mellan dessa. Det faller dock utanför denna uppsats att analysera detta vidare.

Litteraturförteckning

I uppsatsen anges böcker med författarens efternamn, årtal för bokens utgivande och sidnummer. Artiklar anges med författarens efternamn, tidskriftens namn, årtal för tidskriftens utgivande, nummer och sidnummer. Nedan ges de fullständiga referenserna.

Andersson, Marie,
Enérus Saldén, Anita.
Brealey, Richard A.,
Myers, Stewart C.
Gunne, Cecilia	Inkomstskattelagen-En presentation med nyckel,
Nordstedts Juridik AB, Stockholm 2000.
Principles of Corporate Finance, 6: e upplagan,
McGraw-Hill, 2000.
Beskattningen av omvända konvertibler och
andra skuldebrev. SvSkT 2000, nr.5
Katz, Michael & Rosen,
Harvey
KPMG Financial
Services Consulting
Melz, Peter	Microeconomics, 3: e upplagan, McGraw-Hill,
1998.
Finanshandboken, Kristianstads Boktryckeri AB,
2001.
Kapitalvinstbeskattnings problem-Företrädesvis
vid fastighetsförsäljningar, Gotab, Stockholm
1986.
Mutén, Leif	Inkomst eller kapitalvinst, P. A. Nordstedt &
Söner, Stockholm 1959.
Persson, Roger	Räntebegreppet. En kommentar i anledning av
några rättsfall från regeringsrätten. SN 1991 nr.3
Prop. 1989/90:110
Prop. 1999/00:2
Prop. 2002/03:96	Om reformerad inkomst- och företagsbeskattning
Inkomstskattelagen
Skattefri kapitalvinst och utdelning på
näringsbetingade andelar.
Påhlsson, Robert	Beskattning av kapitalinkomst, lustus Förlag AB,
Uppsala 1993.
Roupe, Jacob M.	Det skatterättsliga räntebegreppet och
genomsnittsmetoden SN 1993, nr.7-8.
RSV Dt 1981:13
Rutberg, Anne, Rutberg,
Johan, Molander, Lars
Rutberg, Anne	Beskattning av värdepapper, 2: a upplagan,
lustus Förlag AB, Uppsala 1997.
Beskattnings av aktieindexobligationer, SvSkT
1993, nr.2
Selzer L.H.	The nature and tax treatment of capital gains and
losses, New York 1951.
SOU 1982:1
Tivéus, Ulf	Real beskattning
Skatt på kapital, 9 upplagan, Norstedts Juridik,
Stockholm 2002.
Werin, Lars	Ekonomi och rättssystem, 2: a upplagan,
Stockholm 1982.

Rättsfallsförteckning

1943 Fi 379	RÅ 1987 ref. 78
RÅ 1943 ref. 19	RÅ 1988 ref. 2
RÅ 1954 ref.22	RÅ 1989 ref. 44
RÅ 1959 Fi 1294	RÅ 1989 ref.116
RÅ 1960 Fi 152	RÅ 1990 ref. 73
RÅ 1964 ref. 18	RÅ 1994 ref. 19
RÅ 1972 ref. 51	RÅ 1994 ref. 26
RÅ 1979 Aa 67	RÅ 1995 ref. 71 I-III
RÅ 1982 Aa 72	Förhandsbesked 1997-02-21
RÅ 1982 Aa 152	RÅ 1997 ref. 44
RÅ 1984 ref. 1:1	RÅ 1997 ref.81
RÅ 1984 1:39	RÅ 1999 ref.44
RÅ 1985 1:68	RÅ 2000 ref. 44
	RÅ 2001 ref. 21